

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ

การค้าข้ามแดนจังหวัดเชียงราย

วัชระ วัชรนาวิภูมิพัฒน มิ่งมาลัยรักษ์²

(วันที่รับบทความ: 29 กรกฎาคม 2561; วันที่แก้ไขบทความ: 10 ตุลาคม 2561; วันที่ตอบรับบทความ: 10 พฤศจิกายน 2561)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจการค้าข้ามแดนจังหวัดเชียงราย และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของความความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจการค้าข้ามแดนจังหวัดเชียงราย รวมทั้งตรวจสอบความสอดคล้องของระหว่างโครงสร้างองค์ประกอบความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจการค้าข้ามแดนจังหวัดเชียงราย กับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารของสถานประกอบการการค้าข้ามแดน-การค้าชายแดน จากจังหวัดเชียงราย จำนวน 295 แห่ง ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยใช้ขั้นตอนการส่งออกจากด้านผลการกรเป็นหลักในการแบ่งชั้น และสุ่มข้อมูลอย่างเป็นระบบ จำแนกตามแหล่งที่ตั้งของสถานประกอบการ โดยใช้ตารางเลขสุ่มตรวจสอบความเที่ยงตรง ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าดัชนีในภาพรวม 0.86 ตรวจสอบความเชื่อถือได้ด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาคได้ 0.931 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจการค้าข้ามแดนจังหวัดเชียงรายอยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 4.16 โดยองค์ประกอบของความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจการค้าข้ามแดนจังหวัดเชียงราย มี 4 องค์ประกอบคือ องค์ประกอบด้านการเงิน องค์ประกอบด้านการตลาด องค์ประกอบด้านการดำเนินงาน และองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับสองพบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า Chi-Square เท่ากับ 104.518, d.f. เท่ากับ 85 ซึ่งจะได้อ่า $\chi^2/d.f.$ เท่ากับ 1.230 ค่า p-value เท่ากับ 0.074 ค่าดัชนี GFI เท่ากับ 0.957 ค่าดัชนี AGFI เท่ากับ 0.931 ค่าดัชนี RMSEA เท่ากับ 0.028 ค่าดัชนี CFI เท่ากับ 0.994 ค่าดัชนี HOELTER เท่ากับ 303.000 และค่าดัชนี TLI เท่ากับ 0.991

คำสำคัญ: ความสามารถในการแข่งขัน, การค้าข้ามแดน, การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สำนักวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, E-mail: watchara.wat@crru.ac.th

² อาจารย์, สำนักวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, E-mail: phoom.min@mfu.ac.th

Confirmatory Factor Analysis of Competitiveness of Chiang Rai's Trans-Border Business

Watchara Watanarawee¹ Phoomhiphat Mingmalairaks²

(Received: July, 29, 2018; Revised: October, 10, 2018; Accepted: November, 10, 2018)

Abstract

This study aimed to study Chiang Rai's trans-border business competitiveness, analyze confirmatory factors of Chiang Rai's trans-border business competitiveness, and validate the consistency of Chiang Rai's trans-border business competitiveness model and empirical data. The samples were 295 of administrators of Chiang Rai's trans-border businesses. The data were collected by questionnaires with a stratified random sampling technique which divided into stratum by exporting customs, then the systematic randomness was applied on location of business to randomized by the random number table. The Cronbach's Alpha Coefficient is 0.931 was checked for reliability and the Index of Item – Objective Congruence (IOC) of overall is 0.89 was checked for validity. The data were analyzed by descriptive statistics and confirmatory factor analysis. The results were as follows: Chiang Rai's trans-border business competitiveness was in rather high level, there are 4 factors of the competitiveness those are; Financial factor, Marketing factor, Operation factor and other factors. Finally, the result of second order confirmatory analysis found that the competitiveness model was consistent with the empirical data which verified by index values those are; Chi-Square is 104.518, d.f. is 85, χ^2 /d.f. is 1.230, p-value is 0.074, GFI is 0.957, AGFI is 0.931, RMSEA is 0.028, CFI is 0.994, HOELTER index is 303.000 and TLI is 0.991.

Keywords: Competitiveness, Trans-border, Confirmatory Factor Analysis

¹ Student in Doctor of Business Administration Degree, School of Management, Mae Fah Luang University, E-mail: watchara.wat@cruu.ac.th.

² Lecturer, School of Management, Mae Fah Luang University. E-mail: phoom.min@mfu.ac.th

บทนำ

ประเทศไทยมีการติดต่อกำขายกับประเทศต่างๆ ในโลกโดยมีมูลค่าการค้าระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งนอกจากการค้าระหว่างประเทศโดยทั่วไปแล้ว ประเทศไทยยังความได้เปรียบในด้านทำเลที่ตั้ง เพราะมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน 4 ประเทศ ส่งผลให้ประเทศไทยมีการค้าขายตามแนวชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านโดยรอบ นอกจากนั้น ยังมีการค้าผ่านแดน (cross-border) กับประเทศที่ไม่มีอาณาเขตติดต่อกันอีกด้วย อันเป็นการค้าที่มีมูลค่าสูงและเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ชัดเจน ซึ่งจังหวัดเชียงรายเองนั้น ที่ผ่านมามีมูลค่าการค้าระหว่างประเทศกับประเทศพม่า ลาว และจีนตอนใต้ รวมมูลค่า 35.56 พันล้านบาท (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร, ข้อมูล ณ วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2561) และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการค้ากับประเทศจีนตอนใต้ ซึ่งมาจากความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ นับว่าเป็นแหล่งรายได้สำคัญของจังหวัด อันส่งผลไปถึงเศรษฐกิจของประเทศด้วย จังหวัดเชียงรายจึงได้วางยุทธศาสตร์เพื่อรองรับโอกาสนี้ (คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดเชียงราย, 2559) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564) ในขณะที่ทางภาครัฐบาลก็ได้มีมติจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 2 ในจังหวัดเชียงราย จำนวน 3 เขตด้วยกันเพื่อเป็นแนวทางของการพัฒนาพื้นที่ชายแดน (ณัฐพรพรรณ อุดมาและคณะ, 2558) ซึ่งเขตเศรษฐกิจพิเศษมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาการค้าการลงทุนเพื่อพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนได้ (อติเรก พันเขียว, 2557)

การค้าชายแดน ตลอดจนการค้าข้ามแดน หรือรวมเรียกว่า Cross-border Trade นั้น จึงมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของเชียงรายและประเทศไทยอย่างยิ่ง ตลอดจนจะเพิ่มความสำคัญมากยิ่งขึ้น เนื่องจากระบบการค้าเสรีของโลก และการเปิดประเทศเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านของไทย ดังนั้น ผู้ประกอบการการค้าชายแดนเองต้องมีการพัฒนาเพื่อการแข่งขัน และตระหนักรู้ถึงความสำคัญในความสามารถในการแข่งขัน (competitiveness) ของตนเองเป็นสำคัญ ทั้งนี้ แม้ว่าจะมียุทธศาสตร์ที่สนับสนุนการประกอบธุรกิจการค้าชายแดนอยู่ทั้งในระดับมหภาคและระดับท้องถิ่น สิ่งที่สำคัญที่สุดในการแข่งขันในยุคโลกาภิวัตน์คือ การสร้างความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการเอง ซึ่งมีปัจจัยต่างๆ จำนวนมากที่จะส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแข่งขันในการค้าระหว่างประเทศในลักษณะของการค้าชายแดน (ปฏิมา พิมพ์สกุล และ สุเทพ นิมสาय, 2558) การศึกษาครั้งนี้ จึงมุ่งที่จะศึกษาองค์ประกอบที่จะส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจการค้าข้ามแดนของจังหวัดเชียงรายให้มีประสิทธิภาพ จากข้อมูลข้างต้นจึงนำมาสู่วัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้คือ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจการค้าข้ามแดนของจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและตรวจสอบความสอดคล้องของระหว่างโครงสร้างองค์ประกอบความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจการค้าข้ามแดนจังหวัดเชียงราย กับข้อมูลเชิงประจักษ์

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

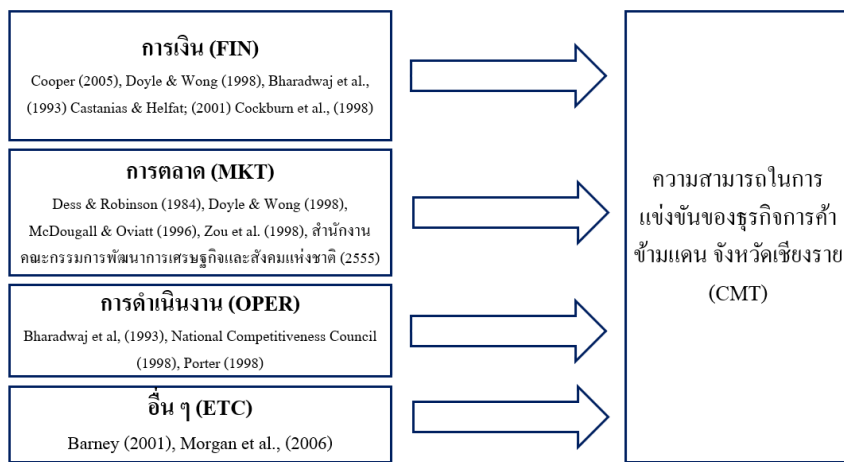
การค้าระหว่างประเทศเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเติบโตของเศรษฐกิจ มีความสำคัญต่อการดำเนินนโยบายทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ การค้าชายแดน ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการค้าระหว่างประเทศ มีพัฒนามากขึ้นเป็นลำดับตามความเจริญของการคมนาคม จนกระทั่งมีการค้าอีกประเภทเกิดขึ้น นั่นคือ การค้าข้ามแดน (Cross-border trade) อันเกิดจากการนำสินค้าจากประเทศหนึ่งนำสินค้าข้ามไปค้าขายยังประเทศที่สาม โดยใช้ประเทศที่มีอาณาเขตชายแดนติดกันนั้นเป็นทางผ่าน (นิยม ไวยรัชพานิช, 2550)

ความสามารถในการแข่งขัน (competitiveness) มีทั้งแนวคิดระดับประเทศ ระดับอุตสาหกรรม และระดับองค์กร โดยความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จะมองที่ประเทศสามารถสร้างและรักษา สภาพแวดล้อมที่ทำให้องค์กรความสามารถในการแข่งขันไว้ได้ (International Institute for Management Development, 2003) ความแตกต่างของความสามารถในการแข่งขันของประเทศกับขององค์กร คือการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ ความสามารถในการแข่งขันขององค์กรธุรกิจ ส่งผลถึงความสามารถในการแข่งขันของประเทศ Forsman (2000) ได้กล่าวว่า องค์กรที่มีความสามารถในการแข่งขัน คือองค์กรที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งตัวบ่งชี้ความสำเร็จขององค์กร ก็คือผลการดำเนินงาน โดย Ondategui-Parra et al. (2004) ได้ให้ความหมายผลการดำเนินงานขององค์กรว่าหมายถึง ผลที่เกิดจากกระบวนการผลิต การบริหารจัดการ ซึ่งสามารถประเมินเปรียบเทียบกับเป้าหมาย มาตรฐาน ผลการดำเนินงานในอดีต หรือเปรียบเทียบกับองค์กรอื่น ๆ ได้ ซึ่งโดยการวัดผลการดำเนินงาน มีหลากหลายมิติ (Morgan et al., 2006) จึงมีการใช้เกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อวัดความสามารถในการแข่งขัน เช่น 1) ด้านการเงิน ได้แก่ ผลกำไร (Cooper, 2005) ผลตอบแทนการลงทุน การวิเคราะห์มูลค่าของผู้ถือหุ้น (Doyle & Wong, 1998) ความสามารถในการทำกำไร (Bharadwaj et al., 1993) กระแสเงินสด ราคาหุ้น (Castanias & Helfat, 2001) ความได้เปรียบด้านต้นทุน หรือราคา (Cockburn et al., 1998) 2) ด้านการตลาด ได้แก่ ส่วนแบ่งทางการตลาด และการเติบโตของยอดขาย (Dess & Robinson, 1984; Doyle & Wong, 1998; McDougall & Oviatt, 1996, Zou et al., 1998; สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553) 3) ด้านผลการดำเนินงาน ได้แก่ ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Bharadwaj et al., 1993) ผลิตภาพ (National

Competitiveness Council, 1998; Porter, 1998) นอกเหนือจากนั้น ตามทฤษฎีมุมมองฐานทรัพยากร (Resource Base View) ของ Barney (2001) ได้ถูกนำมาใช้ในการศึกษาทรัพยากรและความสามารถขององค์กรทำให้เกิดความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน ฉะนั้นหากองค์กรใดสามารถสร้างความได้เปรียบในทรัพยากรและพัฒนาความสามารถขององค์กรได้ ก็จะสามารถสร้างความได้เปรียบในเชิงแข่งขันอย่างยั่งยืนได้ (Forsman, 2004) และเป็นองค์กรที่ประสบความสำเร็จ

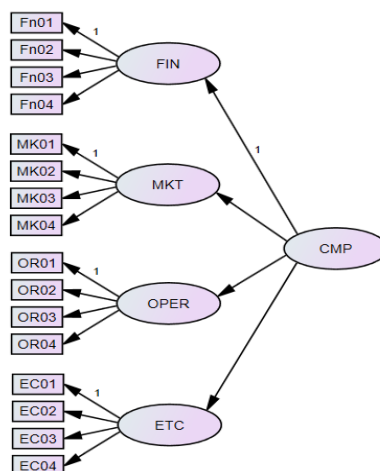
กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัย จึงได้พัฒนาเป็นโมเดลตัวชี้วัด (Measurement Model) ได้ดังนี้

ภาพที่ 2 โมเดลชี้วัด (Measurement Model) ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงสาเหตุ (Causal Study) โดยมีพื้นฐานแนวคิดจากปรัชญาของกลุ่มปฏิฐานนิยม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารของสถานประกอบการการค้าชายแดน จากจังหวัดเชียงราย โดยประชากรมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 1,014 คน นำมากำหนดจำนวนตัวอย่างในการศึกษา โดยใช้โปรแกรม G*Power โดยกำหนด Effect size ที่ 0.3 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 220 คน ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดของการวิเคราะห์ (Hair et al., 2006) แต่จากบริบทของกลุ่มประชากร จึงเก็บข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 400 ชุด เพื่อสร้างความมั่นใจว่าจะได้จำนวนแบบสอบถามได้ครบถ้วนตามต้องการ

ในการสุ่มตัวอย่าง จะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เพื่อให้เกิดการกระจายของข้อมูลเหมาะสมตามสภาพของประชากร โดยใช้ต้นทางการส่งออกจากด้านบุคลากรกรเป็นหลักในการแบ่งชั้น ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ด้านบุคลากร	ในจังหวัดเชียงราย		กทม.และอื่น ๆ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เชียงของ	49	22.3	13	5.9	62	28.2
เชียงแสน	98	44.6	28	12.5	126	57.1
แม่สาย	24	10.8	8	3.8	32	14.6
รวม	171	22.0	49	22.3	220	100.0

จากนั้น จึงสุ่มข้อมูลอย่างเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) โดยจำแนกตามแหล่งที่ตั้งของสถานประกอบการ โดยใช้ตารางเลขสุ่ม ให้ได้จำนวนตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) จะแบ่งออกเป็น 2 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของกิจการ จำนวนทั้งสิ้น 4 ข้อ และ ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษา โดยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ โดยในส่วนของความสามารถของการแข่งขันได้แบ่งข้อสอบถามออกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบ

ด้านการเงิน (FIN) ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ กำไร (Fn01) ต้นทุน (Fn02) สภาพคล่อง(Fn03) และความสามารถชำระหนี้สิน (Fn04) องค์กรประกอบการด้านการตลาด (MKT) ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับยอดขาย (Mk01) ความหลากหลายของสินค้าที่เพิ่มขึ้น (Mk02) ส่วนแบ่งทางการตลาด (Mk03) การเพิ่มขึ้นของลูกค้าจากต่างประเทศ (Mk04) องค์กรประกอบการดำเนินงาน (OPER) ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับการดำเนินกิจการ (OR01) การหาวัตถุดิบหรือสินค้ามาจำหน่าย (OR02) กระบวนการผลิตหรือกระบวนการดำเนินงาน(OR03) บุคลากร(OR04) และองค์กรประกอบด้านอื่น ๆ (ETC) ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ สินค้า (EC01) ความหายากของสินค้า (EC02) สินค้าทดแทน (EC03) ความชำนาญเฉพาะอย่าง (EC04) โดยตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ด้วยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งได้ค่าดังนี้

ด้านการเงิน	ค่าดัชนีเท่ากับ	0.85
ด้านการตลาด	ค่าดัชนีเท่ากับ	0.95
ด้านการดำเนินงาน	ค่าดัชนีเท่ากับ	0.85
ด้านอื่น ๆ	ค่าดัชนีเท่ากับ	0.80

ภาพรวมทั้งหมด มีค่าดัชนีเท่ากับ 0.86

จากนั้น ตรวจสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ 0.931 แสดงถึงความน่าเชื่อถือเครื่องมือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยออกหนังสือ เพื่อขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยแบบสอบถาม โดยการส่งทางไปรษณีย์ตามสถานประกอบการต่าง ๆ จากนั้น จึงติดตามการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง และเก็บแบบสอบถามตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 3 เดือน ได้ข้อมูลตอบกลับมา จำนวน 301 ชุด แบบชุดที่สมบูรณ์ที่สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้จริงจำนวน 295 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ และร้อยละ
2. วิเคราะห์ค่าระดับความคิดเห็นของตัวแปรสังเกตได้ (Observed Variable) ของด้วยค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

4. ตรวจสอบความเหมาะสมของตัวแปรโดยดูจากค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) และค่า Bartlett Test of Sphericity

5. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกต กับ ตัวแปรแฝง เพื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Model Fit) จากค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืน ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ (χ^2) ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่าความคลาดเคลื่อน (RMSEA) ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) ค่า HOELTER และค่า Tucker-Lewis Index: TLI

สรุปผลการวิจัย

1. ความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจการค้าข้ามแดนจังหวัดเชียงรายอยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 4.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.696 เมื่อจำแนกตามองค์ประกอบพบว่าอยู่ในระดับค่อนข้างมากทั้ง 4 องค์ประกอบ โดยด้านการเงิน (FIN) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.764 ด้านการตลาด (MKT) มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 4.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.778 ด้านการดำเนินงาน (OPER) มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 4.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.807 และด้านอื่น ๆ (ETC) มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 4.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.782 จากนั้นทดสอบการแจกแจงของตัวแปรพบว่า มีค่าความเบ้ ความโด่ง อยู่ในช่วง ± 2 จึงมีแนวโน้มการแจกแจงแบบเป็นปกติ (George & Mallery, 2010; Trochim & Donnelly, 2006; Field, 2000 & 2009; Gravetter & Wallnau, 2014) และเมื่อตรวจสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ระหว่าง 0.122 – 0.756 โดยไม่มีคู่ใดที่มีค่ามากกว่า 0.8 จึงสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันได้

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจการค้าข้ามแดนจังหวัดเชียงรายพบว่าค่า K.M.O มีค่าเท่ากับ 0.908 และการทดสอบแบบ Bartlett's Test of Sphericity มีค่า Approx. Chi-Square เท่ากับ 3286.939 มี df เท่ากับ 120 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันได้ และพบว่าองค์ประกอบทั้ง 4 สามารถวัดความสามารถในการแข่งขันได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ห้องค้ประกอบเชิงย้ันย้ันล้ดบสองของความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจการค้าข้ามแดนจังหวัดเชียงราย

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้เดี่ยว	b	S.E.	t (C.R.)	R ²
FIN	Fn01	0.875	-	-	0.766
b = 0.83	Fn02	0.837	0.059	16.364***	0.701
R ² = 0.684	Fn03	0.858	0.062	16.845***	0.736
	Fn04	0.496	0.100	6.028***	0.246
MKT	MT01	0.878	-	-	0.771
b = 0.88	MT02	0.884	0.049	20.431***	0.781
R ² = 0.770	MT03	0.854	0.049	19.363***	0.729
t = 12.969***	MT04	0.487	0.086	6.656***	0.237
OPER	Or01	0.843	-	-	0.711
b = 0.85	Or02	0.849	0.058	18.064***	0.722
R ² = 0.723	Or03	0.881	0.057	18.418***	0.775

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ห้องค้ประกอบเชิงย้ันย้ันล้ดบสองของความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจการค้าข้ามแดนจังหวัดเชียงราย (ต่อ)

ตัวบ่งชี้หลัก	ตัวบ่งชี้เดี่ยว	b	S.E.	t (C.R.)	R ²
t = 12.171***	Or04	0.637	0.099	9.495***	0.405
ETC	Ec01	0.857			0.735
b = 0.91	Ec02	0.804	0.052	17.829***	0.647
R ² = 0.823	Ec03	0.857	0.056	17.440***	0.734
t = 12.817***	Ec04	0.569	0.099	8.677***	0.324

หมายเหตุ : b แทนน้ำหนักห้องค้ประกอบ, S.E. แทนความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน, t แทนสถิติทดสอบที, R² แทนความเที่ยง, *** p < 0.001

โดยปัจจัยด้านอื่น ๆ (ETC) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุดคือ 0.91 มีค่า R^2 เท่ากับ 0.823 หรือสามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมกันได้ร้อยละ 82.3 รองลงมาคือ ด้านการตลาด (MKT) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.88 มีค่า R^2 เท่ากับ 0.770 หรือสามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมกันได้ร้อยละ 77.0 อันดับสาม คือ ด้านการดำเนินงาน (OPER) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.85 มีค่า R^2 เท่ากับ 0.723 หรือสามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมกันได้ร้อยละ 72.3 และด้านการเงิน (FIN) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.83 มีค่า R^2 เท่ากับ 0.684 หรือสามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมกันได้ร้อยละ 68.4

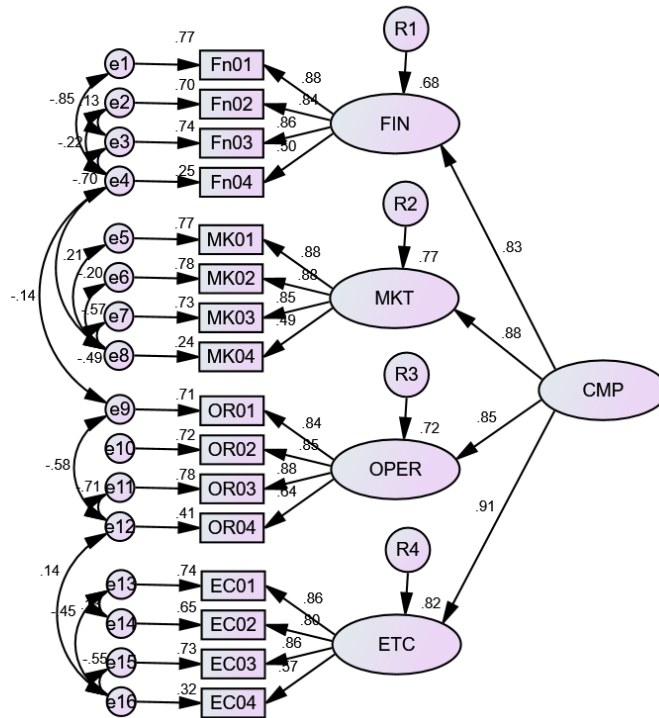
เมื่อพิจารณาตัวบ่งชี้เดี่ยวในแต่ละตัว พบว่า ด้านการเงิน (FIN) มีตัวบ่งชี้เดี่ยวจำนวน 4 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.496 - 0.875 โดยตัวบ่งชี้เดี่ยว Fn01 มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด และมีค่าความเที่ยง (R^2) อยู่ระหว่าง 0.246 - 0.766 และทุกตัวบ่งชี้เดี่ยวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

ด้านการตลาด (MKT) มีตัวบ่งชี้เดี่ยวจำนวน 4 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.487 - 0.884 โดยตัวบ่งชี้เดี่ยว Mx02 มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด และมีค่าความเที่ยง (R^2) อยู่ระหว่าง 0.237 - 0.781 และทุกตัวบ่งชี้เดี่ยวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

ด้านการดำเนินงาน (OPER) มีตัวบ่งชี้เดี่ยวจำนวน 4 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.637 - 0.881 โดยตัวบ่งชี้เดี่ยว Or03 มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด และมีค่าความเที่ยง (R^2) อยู่ระหว่าง 0.405 - 0.775 และทุกตัวบ่งชี้เดี่ยวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

ด้านอื่น ๆ (ETC) มีตัวบ่งชี้เดี่ยวจำนวน 4 ตัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.569 - 0.857 โดยตัวบ่งชี้เดี่ยว Ec01 และ Ec03 มีน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด และมีค่าความเที่ยง (R^2) อยู่ระหว่าง 0.324 - 0.735 และทุกตัวบ่งชี้เดี่ยวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

3. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของระหว่างโครงสร้างองค์ประกอบความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจการค้าข้ามแดนจังหวัดเชียงรายกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่าพบค่า Chi-Square เท่ากับ 104.518, d.f. เท่ากับ 85 ซึ่งจะได้ค่า $\chi^2/d.f.$ เท่ากับ 1.230 ซึ่งน้อยกว่า 0.3 โดยมี p-value = 0.074 ซึ่งมากพอที่จะยอมรับสมมติฐานว่า โมเดลการวัดมีความตรงเชิงโครงสร้าง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี GFI = 0.957 ที่มากกว่า 0.90 ค่าดัชนี AGFI เท่ากับ 0.931 ที่มากกว่า 0.90 ค่าดัชนี RMSEA เท่ากับ 0.028 ที่น้อยกว่า 0.08 ค่าดัชนี CFI เท่ากับ 0.994 ที่มากกว่า 0.95 ค่าดัชนี HOELTER เท่ากับ 303.000 ที่มากกว่า 200 และค่าดัชนี TLI เท่ากับ 0.991 ที่มากกว่า 0.95 จึงสรุปได้ว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังแสดงในภาพที่ 3

P = .074, Chi-square = 104.518, DF = 85,
Chi-square/DF = 1.230, GFI = .957, AGFI = .931,
RMR = .033, RMSEA = .028, NFI = .969
CFI = .994, TLI = .991, HOELTER = 303.000

ภาพที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันอันดับสองของความสามารถในการแข่งขัน
ของธุรกิจการค้าชายแดน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา สรุปได้ว่าโมเดลของวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองที่ได้จากการวิจัยสามารถนำใช้วัดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจการค้าชายแดนจังหวัดเชียงรายได้ โดยมีค่าสถิติผ่านเกณฑ์การทดสอบ จึงเป็น โมเดลที่มีความตรงตามโครงสร้างและมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติ ค่า Chi-Square, ค่า $\chi^2/d.f.$ เท่ากับ 1.230 , ค่า p-value, ค่าดัชนี GFI, ค่าดัชนี AGFI, ค่าดัชนี RMSEA, ค่าดัชนี CFI, ค่าดัชนี HOELTER และค่าดัชนี TLI (Hair et al., 2006; Kumsuprom, 2010) โดยจากผลการวิจัยสามารถอธิบายได้ว่าความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจการค้าชายแดนจังหวัดเชียงรายอยู่ในระดับค่อนข้างดี โดยมีปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบในการชี้วัดความสามารถในการแข่งขันได้จาก 4 ปัจจัยด้วยกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Cooper (2005), Doyle & Wong (1998),

Bharadwaj et al., (1993), Castanias & Helfat (2001), Cockburn et al. (1998), Dess & Robinson (1989), Doyle & Wong (1998), McDougall & Oviatt (1996), Zou et al. (1998), สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2555), Bharadwaj et al. (1993), Barney (2001) และ Forsman, (2004) ซึ่งปัจจัยที่สามารถชี้วัดได้มากที่สุดคือ ปัจจัยที่นอกเหนือจากทางการเงิน การตลาด และการดำเนินงาน ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ใช้แนวคิดของทฤษฎีมุมมองฐานทรัพยากร (Barney, 2001) กล่าวคือ ทรัพยากรที่มีคุณค่า หายาก ทดแทนมิได้ ที่องค์กรสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับองค์กรได้ โดยเห็นได้จากตัวชี้วัดว่าองค์กรมีสินค้าที่มีเอกลักษณ์ ตรงตามที่ถูกค้าต้องการ คู่แข่งไม่สามารถหาสินค้าแบบเดียวกันได้ ไม่สามารถใช้สินค้าอื่นทดแทนได้อย่างสมบูรณ์ รวมทั้งองค์กรมีความชำนาญเฉพาะบางอย่างที่คู่แข่งไม่มี (Lippman & Rumelt, 1982; Morgan et al., 2006) อย่างไรก็ดี ปัจจัยด้านการตลาดก็มีความสำคัญเป็นลำดับรองลงมา โดยพิจารณาประกอบจากผลการวิจัยที่พบว่ายอดขายของกิจการอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ และกิจการมีสินค้าส่งออกหลากหลายชนิดมากขึ้น ทั้งยังพบว่าสินค้าของกิจการมีส่วนแบ่งทางการตลาดอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ ตลอดจนมีลูกค้าจากต่างประเทศที่ทำการค้าข้ามแดนเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจเป็นผลจากการขยายเส้นทางคมนาคมของประเทศไทย โดยมีสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 4 บริเวณอำเภอเชียงของจังหวัดเชียงราย เชื่อมกับกับเมืองห้วยซาย สปป.ลาว ที่สามารถเชื่อมต่อกับมณฑลยูนนาน ประเทศจีนได้ ทำให้ความสามารถในด้านโลจิสติกส์ของผู้ประกอบการเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการค้าขายแดนด้วยเช่นกัน (Ellinger et al., 1997) เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านการดำเนินงานพบว่ามี ความสำคัญในลำดับสาม เห็นได้จากผลการวิจัยที่พบว่า การดำเนินกิจการทำได้ง่ายกว่าระยะเวลาที่ผ่านมา รวมทั้งสามารถหาวัตถุดิบหรือสินค้ามาจำหน่าย ได้ง่ายกว่าระยะเวลาที่ผ่านมา ซึ่งนอกจากระบบการขนส่งและโลจิสติกส์ที่พัฒนาอย่างต่อเนื่องของประเทศไทยและประเทศคู่ค้าแล้ว ยังมีผลจากระบบการโทรคมนาคมที่สะดวกมากยิ่งขึ้นอีกด้วย บาท (คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัด เชียงราย, 2559) ทั้งยังพบว่า มีบุคลากรที่มีทักษะ สามารถทำงานให้สำเร็จลุล่วงได้ตามเป้าหมาย และมีกระบวนการผลิตหรือกระบวนการทำงานที่ดีขึ้น ทั้งนี้ น่าจะเกิดจากประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจที่มีมานาน จึงสามารถสร้างความเข้มแข็งได้ (Fahy & Smithee, 1999) ในขณะเดียวกัน ปัจจัยด้านการเงินก็มีความสำคัญในน้ำหนักที่ใกล้เคียงกัน โดยพิจารณาได้จาก กิจการมีผลกำไร ต้นทุน สภาพคล่องของกิจการทำอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ ทั้งยังสามารถชำระหนี้สินได้อย่างน่าพอใจอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผล การศึกษาของ Cooper (2005), Bharadwaj et al., (1993) , Castanias & Helfat (2001) และ Cockburn et al. (1998)

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. โมเดลความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจการค้าข้ามแดนจังหวัดเชียงรายนี้ สามารถนำไปใช้เพื่อวัดร่วมกับสมการเชิงโครงสร้างอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ (กรีซ แร่งสูงเนิน, 2554; ศุภมาส อังศุโชติ และคณะ, 2552) เช่น การนำไปศึกษาต่อยอดการวิจัยด้วยการวิเคราะห์กลุ่มพหุ (Multigroup-invariance) ซึ่งจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของโมเดลเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการค้าชายแดนของจังหวัดเชียงรายสามารถแยกย่อยเป็นกลุ่มต่าง ๆ ได้ เช่น จำแนกตามประเภทของสินค้าส่งออก จำแนกตามขนาดของกิจการ จำแนกตามด้านชายแดนที่ส่งออก ซึ่งโมเดลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ อาจอาจไม่ได้เหมาะสมกับทุกกิจการเนื่องด้วยปัจจัยเหล่านี้ การวิเคราะห์เพิ่มเติมจึงอาจเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้งานได้มากยิ่งขึ้น

2. ทรัพยากรขององค์กรมีความจำเป็นต่อการสร้างความสามารถในการแข่งขันได้ โดยทรัพยากรขององค์กรอาจอยู่ในรูปแบบของสินค้า หรือบุคลากร หรืออื่นๆ องค์กรจึงต้องหาทรัพยากรที่เป็นปัจจัยหลักต่อการแข่งขันขององค์กรให้พบ โดยทรัพยากรดังกล่าว ควรมีลักษณะตามตามทฤษฎีมุมมองฐานทรัพยากรที่ Barney (2001) ได้กล่าวไว้ คือ มีคุณค่า หาได้ยาก ไม่สามารถทดแทนได้โดยง่าย และองค์กรสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้

เอกสารอ้างอิง

- กรีซ แร่งสูงเนิน. (2554). *การวิเคราะห์ปัจจัยด้วย SPSS และ AMOS เพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: บริษัทซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดเชียงราย. (2559). *แผนพัฒนาจังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2560-2564 (ฉบับบททบทวน)*. สำนักงานจังหวัดเชียงราย ศาลากลางจังหวัดเชียงราย, เชียงราย.
- ณัฐพรพรรณ อุตมา, สิทธิชาติ สมตา และพรพินันท์ ยี่รงค์. (2558). *OBEL Outlooks 2015 พลวัตทางสิ่งแวดล้อมเศรษฐกิจชายแดน*. ภาพรวมเศรษฐกิจชายแดนและโลจิสติกส์, เชียงราย: มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- คณัย บวรเกียรติกุล, วัลลภ ใจดี และพูลพงศ์ สุขสว่าง. (2561). การสร้างข้อเสนอแนะการดำเนินการมีส่วนร่วมของประชาชนในการชดเชยผลกระทบสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวจากกรณีน้ำมันดิบรั่วไหลที่เกาะเสม็ดเพื่อสร้างเป็นรูปแบบสมการโครงสร้าง (SEM) และทดสอบด้วยโปรแกรมทางสถิติอิสระ. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*, 13(37), 31-46.
- ธิดิยา ทองเกิน. (2561). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการค้าดำเนินงานของกลุ่มนวดเพื่อสุขภาพ กรณีศึกษา กลุ่มนวดเพื่อสุขภาพวัดคลองกาง จังหวัด

- นครสวรรค์. วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ, 8(14), 41-56.
- นิยม ไวยรัชพานิช. (2550). *เอกสารคำบรรยายการค้าชายแดน*. กรุงเทพฯ: สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย.
- ปฎิมา พิมพ์สกุล, สุเทพ นิ่มสาย. (2558). การคาดการณ์ผลกระทบจากนโยบายประชามเศรษฐกิจ
อาเซียนต่ออุตสาหกรรมการค้าและการท่องเที่ยวในเขตเมืองชายแดนจังหวัดเชียงราย. *วารสาร
วิทยาการจัดการ*, 10(2), 15-42.
- ศุภมาส อังสุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ, และรัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. (2552). *สถิติวิเคราะห์
สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL*.
กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่งคั่งการพิมพ์.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจาก
กรมศุลกากร. (2561). *สถิติการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนของไทย*. สืบค้นเมื่อ 16
กุมภาพันธ์ 2651, จาก <http://btsstat.dft.go.th>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555) *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- อดิเรก พันเขียว. (2558). การยอมรับ ความคาดหวังและปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจ
พิเศษชายแดน ในจังหวัดตาก. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ
ภาคเหนือ*, 4(6), 1-14.
- Barney B. Jay. (2001). *Resource-based theories of competitive advantage: A ten-year
retrospective on the resource-based view*. *Journal of Management*, 27 (6), 643-650
- Bharadwaj G. Sundar, Varadarajan P. Rajan and Fahy John. (1993). Sustainable Competitive
Advantage in Service Industries: A Conceptual Model and Research Propositions.
Journal of Marketing, 57 (4), 83-99.
- Castanias P. Richard, Helfat E. Constance. (2001). *The managerial rents model: Theory and
empirical analysis*. *Journal of Management*, 27(6), 661-678.
- Cockburn, John., Siggel, Eckhard, Coulibaly, Massaoly, Vezina, Sylvain. (1998). *Measuring
Competitiveness and Its Sources: The Case of Mali's Manufacturing Sector*. (Research
Report). Agency for International Development, Bureau for Africa, Office of Sustainable
Development. Washington, D.C., United States.
- Cooper N. Richard. (2005). *The political economy of competitiveness*. Retrieved October 22,

- 2017, from http://www.nesdb.go.th/article_attach/01-RNCooper.pdf
- Dess G. Gregory & Robinson Jr. B. Richard. (1984). *Measuring Organizational Performance in the Absence of Objective Measures: The Case of the Privately-Held Firm and Conglomerate Business Unit*. *Strategic Management Journal*, 5 (3), 265 – 273.
- Doyle, Peter and Wong, Veronica. (1998). Marketing and competitive performance: an empirical study. *European Journal of Marketing* , 32 (5/6), 514-535.
- Ellinger, Alexandeer E., Patricia J. Daugherty, and Craig M. Gustin. (1997). The relationship between integrated logistics and customer service. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review*, 33(2), 129-138.
- Field, A. (2000). *Discovering statistics using spss for windows*. London-Thousand Oaks- New Delhi: Sage publications.
- Forsman, S. (2001). Resource-based strategy analysis: A case of local food processing firms in Finland. *The Food Sector in Transition-Nordic Research*, 313 (3), 51-62.
- George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 update* (10th ed.) Boston: Pearson.
- Gravetter, F., & Wallnau, L. (2014). *Essentials of statistics for the behavioral sciences*. (8th ed.) Belmont, CA: Wadsworth
- Hair, J. F., Anderson, R. E., Tatham, R. L., & Black, W. C. (2006). *Multivariate Data Analysis*. (6th ed.) : Pearson Prentice Hall. Upper Saddle River, N.J.
- International Institute for Management Development. (2003). *IMD world competitiveness yearbook 2003*. Retrieved October 25, 2017, from <https://www.imd.org/wcc/world-competitiveness-center/>.
- Kumsuprom, S. (2010). *Structured approach to organisational ICT risk management: An empirical study in Thai businesses*. Doctor of Philosophy. RMIT University. Melbourne, Australia.
- McDougall P. Patricia & Oviatt M. Benjamin. (1996). New venture internationalization, strategic change, and performance: A follow-up study. *Journal of Business Venturing*, 11 (1), 23-40.
- Morgan A. Neil, Vorhies W. Douglas & Schlegelmilch B. Bodo B. (2006). Resource–performance

relationships in industrial export ventures: The role of resource inimitability and substitutability. *Industrial Marketing Management*, 35(5), 621-633

National Competitiveness Council. (2012). *Annual competitiveness report 2012*. Retrieved October 22, 2017, from <http://www.forfas.ie/ncc/reports/ncc/ann1.htm>.

Ondategui-Parra, S., Bhagwat, J. G., Zou, K. H., Gogate, A., Intriere, L. A., Kelly, P., & Ros, P. R. (2004). Practice management performance indicators in academic radiology departments. *Radiology*, 233 (3), 716-722.

Trochim, W. M., & Donnelly, J. P. (2006). *The research methods knowledge base* (3rd ed.). Cincinnati, OH:Atomic Dog.

Zou, Shaoming, Charles R. Taylor, and Gregory E. Osland. (1998). The EXPERF Scale: A Cross-National Generalized Export Performance Measure. *Journal of International Marketing*, 6 (3), 37-58.

*****